

SOSYAL HİZMET ÖĞRETİM ELEMANLARININ EĞİTİM FELSEFELERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON EDUCATIONAL PHILOSOPHIES OF FACULTY MEMBERS IN
SOCIAL WORK DEPARTMENTS

Kevser BAYKARA ÖZAYDINLIK¹
Yüksel BAYKARA ACAR²
Hakan ACAR²

Öz

Bu araştırma, üniversitelerin sosyal hizmet bölümlerinde görev alan öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmaya toplam 11 üniversitede, 39 öğretim elemanı katılmıştır. Veriler, Wiles ve Bondi (1993) tarafından geliştirilen, Doğanay ve Sarı (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan “Felsefi Tercih Değerlendirme Ölçeği” ve kişisel bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretim elemanlarının en çok *deneyselcilik* eğitim felsefesini benimsediği ve benimsedikleri eğitim felsefelerinin cinsiyetlerine ve akademik yaşam sürelerine göre değişmediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim felsefesi, sosyal hizmet, öğretim elemanı.

Abstract

Aim of this study is to determine educational philosophies of faculty members who are working in social work departments of universities. In this research which is a quantitative descriptive study, Philosophy Preference Assessment Scale which was developed by Wiles and Bondy (1993) and a questionnaire developed by researchers were used in data collection process. The study was carried out with 39 faculty members who are working in social work departments of eleven different universities in Turkey. Findings indicated that experimentalism was the most preferred philosophy among faculty members. It was also found that sex differences and length of working time as academic make no difference on educational philosophies.

Keywords: Educational philosophy, social work, faculty members.

¹ Yrd. Doç. Dr., Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, baykara@mu.edu.tr

² Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi Kocaeli Sağlık Yüksekokulu Sosyal Hizmet Bölümü, hakan.acar@kocaeli.edu.tr

² Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi Kocaeli Sağlık Yüksekokulu Sosyal Hizmet Bölümü, yuksel.acar@kocaeli.edu.tr

1. GİRİŞ

Felsefe, gerçeğin tümüyle temellendirmeye dayalı bir bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda ortaya çıkan ürünlerin dirik bir bütünü olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2002). Felsefe, bir okul için düşünce tarzını, görüşleri, inançları yansıttığı ve hedef ile içeriği etkilediğinden program geliştirmede önemli bir yer tutar. Felsefe, eğitimcilere, okul ve sınıf ortamı düzenlemede bir yapı ve taban sağlar. Ayrıca, eğitimin hedeflerini, içeriğin seçilmesini ve örgütlenmesini, öğrenme-öğretme sürecini, genel olarak okulda ve sınıflarda üzerinde durulmak istenen etkinlikleri belirlemede bir temel sağlar. Eğitim felsefesi, eğitimle ilgili olan bütün unsurları dikkate alarak bir bütün olarak anlam vermeye çalışır. Felsefeden farklı olarak eğitim felsefesi eğitim uygulamalarına yön veren bir disiplindir (Fidan ve Erden, 1993; Demirel, 1999)

Eğitim felsefesi, eğitim üzerine düşünmektir. Eğitimcilere bir bakış açısı sağlayan bir disiplin ya da düşünme yöntemidir. Gerçekte eğitim felsefesi, eğitimsel yapılar içerisinde etkinlikte bulunma, düşünme ve bir bakış tarzı olduğundan kendi başına bir görüş açısıdır. Bu bağlamda ele alındığında eğitim durumu ile felsefe arasında sıkı bir ilişki vardır. Burada amaç her bir öğrenciye, önceden belirlenen istendik davranışlar kazandırmaktır. Eğitimde farklı felsefi yaklaşımlar vardır. Bunlar; idealizm, realizm, natüralizm, marksizm, pragmatizm, varoluşçuluk... gibi. Felsefi yaklaşımlara dayalı olarak gelişen her eğitim felsefesinin kendi anlayışı ve ilkelerine göre eğitim-öğretim hedefleri, öğrenci, öğretmen, içerik, öğrenme-öğretme süreci-eğitim durumları ve ölçme ve değerlendirme kavramlarına ilişkin amaçları bulunur. İnsanın eğitimde doğruya yanlışa, iyiye-kötüye, güzele-çirkine ilişkin geliştirdiği görüşlerine o kişinin eğitim felsefesi denilebilir. İnsan, eğitime ilişkin düşüncelerini söylerken, eylemde bulunurken işlemler yaparken geliştirdiği eğitim felsefesinin etkisinde kalır. Felsefe işlevsel anlamda öğrencilerin nasıl eğitileceğine etki eder. Felsefi görüş ve hedeflere sistematik bir bakış, bir profesyonel için, öğretimin genel yapısının iç yüzünün görülmesi demektir. Öğretmen, büyük ölçüde, ancak belli bir eğitim felsefesine sahip olduktan sonra hangi öğretim yöntemini kullanacağına karar verebilir, aksi takdirde seçtiği yöntem onun eğitim felsefesini etkileyecektir (Brauner ve Burns, 1982; Başaran, 1999; Campbell, 1990; Livingston ve McClain, 1995, Akt: Doğanay ve Sarı, 200; Duman, 2008).

Literatürde başlıca eğitim felsefeleri: Daimicilik, Esasicilik, İlerlemecilik, Yeniden Kurmacılık ve Varoluşçuluk olarak ele alınmaktadır. Bu eğitim felsefeleri, temelini bazı felsefelerden alır. Örneğin Daimicilik idealist ve realist felsefeden etkilenmiştir. Wiles ve Bondi (1993) tarafından geliştirilen ve Doğanay ve Sarı (2003) tarafından Türkçeye uyarlanan “Felsefi Tercih Değerlendirme Ölçeğinde” eğitim felsefeleri daimicilik, idealizm, realizm, deneyselcilik ve varoluşçuluk olarak yer aldığı için, bu çalışma adı geçen eğitim felsefeleri ile sınırlandırılmıştır.

Daimicilik (Perennialism)

Beş felsefenin en tutucusu, en gelenekçisi veya en değiştirilemez olanı, eğitimin son derece klasik tanımlarından hareket eden perennializmdir. Realist ve idealist felsefelerin etkisinde gelişen, mutlak değişmez ilkeler ve geleneğe önem veren bir eğitim akımıdır. Entelektüel eğitimin yeniden canlandırılmasının ya da yeniden temel ilkelere dönüşün öneminin anlaşılmasının göstergelerini taşıyan ve geliştiren bir eğitim felsefesi olarak yorumlanır (Şişman, 2002; Topses, 2002; Wiles ve Bondi 1993, Akt. Çoban, 2007).

Daimiciler kültürel şartların çeşitliliğine ve bireysel farkların varlığına önem vermezler. Onlar tüm yaşlardaki okul çocukları için kusursuz bir genel program olduğunu ileri sürerler. Daimicilere göre eğitimin hedefleri insanın aklını geliştirme, disiplinli çalışma, aklın kurallarını doğru ve etkili kullanma şeklinde sayılabilir. Daimiciler öğrenme öğretme etkinliklerinde tümdengelim yöntemini kullanırlar. Onlara göre öğrencilere akıllarını ve iradelerini geliştirecek ortamlar sağlanmalıdır. Bunun için Sokratik tartışma işe koşulmalıdır. Ayrıca irade eğitimi için; araştırma, gezi gözlem ve deneye öğrenme sürecinde yer verilmeli ancak öğrencinin kendini istediği biçimde ifade etmesine göz yumulmamalıdır. Çünkü o, bu gibi durumlarda aklını tutarsızca kullanabilir. Bu nedenle sınıf ortamında disiplin sağlanmalı gerekirse cezaya başvurulmalıdır. Eğitim ortamında gerçek yaşamın kopyası olan örnekler değil, ideal yaşamdan örnekler verilmelidir. Değerlendirme sürecinde öğrencilerin aklını çalıştırıp çalıştırmadığını yoklayan sorular sorulmalıdır (Sönmez 2002; Tuncel, 2004).

Realizm (Realism)

Realistlere göre okulun görevi öğrencilere dünyayı olduğu gibi öğretmektir. Doğrular gözlemlere dayanır. Öğrenciler uzmanlık için gerçek bilgilerle donatılmalıdır. Öğretmen öğrencilere bu gerçekliğin bilgisini vermeli ya da gözlem ve araştırma için onlara benzer gerçeklikler sunmalıdır. Tıpkı doğadaki gibi düzenli ve katı disiplinli sınıflar da öğrenciler pasif katılımcılar olarak yer almalıdır (Wiles ve Bondi, 1984, Akt: Doğanay ve Sarı 2003). Realistlere göre öğretmen konunun uzmanı olmalıdır. Öğrencinin kafası boştur. Öğrenme sıkı ve zor bir iştir. Disiplin ve çaba ister. Bu nedenden dolayı öğrenci öğretmenin dediklerini okulun kurallarını itiraz etmeden yerine getirmelidir. Temelde disiplinler ve öğretmen vardır. Öğrenci ikinci plandadır (Sönmez 2002).

İdealizm (idealism)

İdealizme göre gerçek bir, bölünmez, ölümsüz ve soyuttur. İnsan ideaya bilinçlice ulaşınca kendini gerçekleştirebilir. Bunun için aklını kullanmalıdır. Çünkü insan akıllı bir varlıktır. İdealist eğitim felsefesi, bilginin kaynağının sezgisel düşüncelerde olduğunu gerçek bilginin akıl tarafından üretildiğini iyi, doğru, güzel gibi değerlerin mutlak olduğunu, okulun kültürel mirası oluşturan değerleri öğretmesi gerektiği üzerine odaklanmaktadır. Öğretmen öğrenciler için örnek olmalıdır,

çünkü öğrenmenin bir yolu da örnek alıp taklit etmektir. İdealist eğitimde merkezde konular, dersler, evrensel doğrular ve bunları aktaracak olan öğretmen vardır (Sönmez, 2002; Duman, 2008).

Deneyseçilik (Experimentalism)

Pragmatik felsefenin eğitime uygulanmış halidir. Bu akımın en belirgin özelliği geleneksel eğitimin katı disiplin ve biçimselliği temel alan öğretmen merkezli edilgen insan yetiştirme anlayışına karşı çıkmasıdır. Deneyseçilere göre eğitim yaşamdır hazırlık değildir. Bu nedenle okullarda her türlü derse yer verilmelidir. Derslerin içeriği öğrencinin hemen kullanabileceği ve ilgisini çeken bilgi, beceri, tasarım ve problemlere göre düzenlenmelidir. İçerikte sunulan bilginin mutlak doğru olmadığı yeni ortamlarda değişebileceği vurgulanmalıdır. Konular, dersler, öğretmen değil öğrenci merkezli olmalıdır, çünkü eğitilecek olan odur. Öğrenci öğrenme ortamlarında aktiftir ve öğretmen yol gösterendir. Okul yaşamın kendisi olmalı eğitim ortamında kurama değil uygulamaya ağırlık verilmelidir. Eğitim ortamında yapay değil doğal disiplin sağlanmalı ve demokratik olmalıdır. Sınama durumları ezbere dayanmamalıdır (Sönmez, 2002; Şişman, 2002).

Varoluşçuluk (Existentialism)

Varoluşçu felsefeye göre, insan biriciktir, zeka ve duygu sahibi bir varlıktır ve kararlarını kendisi vermelidir. Eğitim öğrenciye sadece seçenekler sunmalı, her insanın kendini gerçek özellikleriyle tanımasına izin vermelidir. Eğitimde sezgi ve yaratıcılığa önem verilmeli, insanın özgürleşmesine, kendini oluşturup gerçekleştirmesine fırsat vermelidir. Birey öğrenmelerinde sorumludur. Eğitim ortamında temele tek tek her öğrenci alınmalıdır; çünkü kişi her değer üzerinde. Varoluşçulukta öğretmen öğrencilere yardım eden ve kişiliğinin gelişmesine yardımcı olan kişidir. Genelde iyi ve kötüyü benimsetmek öğretmenin işi değildir. Onun görevi, somut bir soruyu cevaplamak belirli bir durumda neyin doğru neyin yanlış olduğunu ifade etmektir. Bu da ancak güven ortamında olabilir (Büyükdüvenci, 1983; Sönmez, 2002; Şişman, 2002; Demirel, 2003).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerin sosyal hizmet bölümlerinde görev alan öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerini belirlemektir.

Araştırmanın amacı aşağıdaki alt problemlerle ifade edilmiştir:

1. Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefeleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefeleri cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
3. Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefeleri mesleki kıdemlerine göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

Araştırmada, var olan durumu ortaya koymak amacıyla tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın yapıldığı süre içinde sosyal hizmet bölümlerinde toplam 71 öğretim elemanının görev yaptığı belirlenmiştir. Araştırmada toplam 11 üniversitede, 39 öğretim elemanına ulaşılmıştır. Araştırmada veriler e-posta aracılığıyla toplanmıştır. Öncelikle tüm sosyal hizmet lisans öğretim elemanlarının bir listesi çıkarılmış ve öğretim elemanlarının e-posta adreslerine veri toplama araçları gönderilmiştir. Veriler, 17 Şubat 2011 – 11 Mart 2011 tarihleri arasında toplanmıştır. Öğretim elemanlarına geri dönüş konusunda üç kez e-posta gönderilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki tür veri toplama aracı kullanılmıştır.

İlk veri toplama aracı, *Felsefi Tercih Değerlendirme Ölçeği*'dir. Wiles ve Bondi (1993) tarafından geliştirilen, Doğanay ve Sarı (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan "Felsefi Tercih Değerlendirme Ölçeği"dir. Ölçek beşli likert tipi 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki 6, 8, 10, 13, 15, 31, 34 ve 37. maddeler daimicilik; 9, 11, 19, 21, 24, 27, 29 ve 33. maddeler idealizm; 4, 7, 12,20, 22, 23, 26 ve 28. maddeler realizm; 2, 3, 14, 17, 25, 35, 39 ve 40. Maddeler deneyselcilik; 1, 5, 16, 18, 30, 32, 36 ve 38. maddeler de varoluşçu felsefeye ilişkin maddelerdir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemeye yönelik olarak Cronbach alfa değerinin ise .81 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin iki yarı tutarlılığını belirlemek için yapılan test yarı test analizinde ise, ilk yarıya ait alfa değerinin .63, ikinci yarıya ait alfa değerinin ise .74 olduğu görülmüştür. Guttman Split-half değeri ise .74 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma için ise ölçeğin Cronbach alfa değeri .84 olarak belirlenmiştir.

Diğer veri toplama aracı olarak *kişisel bilgi formu* kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının kişisel bilgileri (yaş, cinsiyet vb.) ve akademik yaşamları ile ilgili (akademik çalışma yılı vb.) bilgileri almayı amaçlayan sorular bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının kimliğinin belirlenmesi mümkün olacağından, bazı sorularla ilgili verilere burada yer verilmemiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde, frekans ve yüzdeler, aritmetik ortalama, t-testi ve varyans analizi teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların cinsiyetleri ve üniversitelerine göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğretim Elemanlarının Cinsiyet ve Üniversitelerine Göre Dağılımları

	Üniversiteler	Cinsiyet		Toplam	
		Kadın	Erkek	N	%
1	Hacettepe Üniversitesi	8	9	17	44.7
2	Ankara Üniversitesi	5	1	6	15.78
3	Kırıkkale Üniversitesi	1	-	1	2.64
4	Başkent Üniversitesi	3	-	3	7.89
5	Maltepe Üniversitesi	-	1	1	2.64
6	Sakarya Üniversitesi	-	1	1	2.64
7	Düzce Üniversitesi	-	2	2	5.27
8	Selçuk Üniversitesi	-	1	1	2.64
9	Cumhuriyet Üniversitesi	1	1	2	5.27
10	Dicle Üniversitesi	-	1	1	2.64
11	Yalova Üniversitesi	2	1	3	7.89
TOPLAM		20	18	38	100

*Bir katılımcı cinsiyetini belirtmemiştir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya 20 kadın, 18 erkek öğretim elemanı katılmıştır. Araştırma evreninin 71 kişi olduğu düşünüldüğünde, öğretim elemanlarının yarından çoğuna ulaşıldığı görülmektedir. Araştırmaya başta Hacettepe Üniversitesi başta olmak üzere (%43.59), Ankara ve Başkent Üniversitelerinden daha fazla sayıda öğretim elemanı katılmıştır.

Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerine ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretim Elemanlarının Benimsedikleri Eğitim Felsefelerine İlişkin Puan Ortalamaları

Eğitim Felsefeleri	N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
Daimicilik	39	14,00	32,00	21,97	4,97
İdealizm	39	15,00	29,00	22,74	3,24
Realizm	39	12,00	34,00	26,35	4,89
Deneyselcilik	39	8,00	38,00	31,76	5,88
Varoluşçuluk	39	17,00	36,00	26,69	4,46

Tablo 2’de de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerine ilişkin puan ortalamalarında en yüksek ortalamayı deneyselcilik eğitim felsefesi almıştır (31.76) Bunu ikinci sırada varoluşçuluk felsefesi (26.69) izlemektedir.

Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin cinsiyetlerine göre puan ortalamalarına ilişkin bulgular Tablo 3'te sunulmuştur

Tablo 3: Öğretim Elemanlarının Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımlarına İlişkin Puan Ortalamaları

Eğitim Felsefeleri	Kadın			Erkek		
	N	\bar{X}	SS	N	\bar{X}	SS
Daimicilik	20	21.71	4.30	18	22.27	5.7
İdealizm	20	22.23	2.84	18	23.33	3.64
Realizm	20	25.57	3.65	18	27.27	6.01
Deneysehcilik	20	31.47	4.93	18	32.11	6.96
Varoluşçuluk	20	26.19	4.30	18	27.27	4.70

Tablo 3'te görüldüğü gibi, kadın ve erkek öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefesinde en yüksek ortalamayı deneysehcilik eğitim felsefesi almıştır. Bunu varoluşçuluk eğitim felsefesi izlemektedir. Ortalamalar incelendiğinde erkek öğretim elemanlarının tüm felsefelerde kadın öğretim elemanlarından daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlılığını test etmek için öncelikle Levene testi yapılmış ve dağılımın tüm ölçek için homojen olduğu anlaşılmış ($p \geq .05$), bunun üzerine t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Öğretim Elemanlarının Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Cinsiyetlerine Göre Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin t Tablosu

Cinsiyet	N	Eğitim Felsefeleri	\bar{X}	SS	sd	t	p
Kadın	20	Daimicilik	21.71	4.30	37	-.34	.72
Erkek	18		22.27	5.7			
Kadın	20	İdealizm	22.23	2.84		-1.05	.29
Erkek	18		23.33	3.64			
Kadın	20	Realizm	25.57	3.65		-1.08	.28
Erkek	18		27.27	6.01			
Kadın	20	Deneysehcilik	31.47	4.93		-.33	.74
Erkek	18		32.11	6.96			
Kadın	20	Varoluşçuluk	26.19	4.30		-.75	.45
Erkek	18		27.27	4.70			

$p > .05$

Tablo 4'te de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre benimsedikleri eğitim felsefelerine yönelik puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı değildir ($p > .05$). Bu sonuca göre, öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin cinsiyetlerine göre değişmediği söylenebilir.

Öğretim elemanlarının akademik yaşam sürelerine ilişkin bulgular Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: Öğretim Elemanlarının Akademik Yaşam Sürelerine Göre Dağılımları

Akademik Yaşam Süresi(Yıl)	N	%
0-5	10	25,6
6-10	8	20,5
11-15	9	23,1
16-20	5	12,8
21-25	2	5,1
26-30	2	5,1
31 ve üzeri	3	7,7
TOPLAM	39	100,0

Tablo 5’te görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının akademik yaşam süreleri bir yıl ile 35 yıl arasında değişmektedir. Ortalama, 12.21 yıl olarak görülmektedir. Akademik yaşam sürelerine bakıldığında, % 23.1 olarak aynı yüzdelerle öğretim elemanlarının ilk sırada 1-5 yıl ve 11-15 yıl çalışma sürelerine sahip olduğu görülmektedir. Bunu 6-10 yıl arasında çalışanlar (%20.5) ve 16-20 yıl arasında çalışanlar izlemektedir (% 12.8). 31 yıl ve daha fazla yıl çalışmış olanlar % 7.7 iken, aynı yüzdeyle (%5.1), 21-25 yıl ve 26-30 yıl çalışanlar son sırada gelmektedir. Öğretim elemanlarının tamamına yakınının (bir kişi hariç), ders verme deneyimine sahip olduğu belirlenmiştir.

Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin akademik yaşam sürelerine göre puan ortalamalarına ilişkin bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Öğretim Elemanlarının Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Akademik Yaşam Sürelerine Göre Dağılımlarına İlişkin Puan Ortalamaları

Eğitim Felsefeleri	Akademik Yaşam Süresi (Yıl)						
	0-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	30 ve üzeri
Daimicilik	22.30	23.50	20.11	25.40	20.50	18.50	20
İdealizm	22.20	24.75	21.66	23.20	20.50	21.50	24
Realizm	23.70	28.62	25.44	27.80	26	27.50	29
Deneysevcilik	27.80	33.87	31.55	33.40	32	36	34.33
Varoluşçuluk	26.80	26.37	25.44	28.20	24	30	28

Öğretim elemanlarının akademik yaşam sürelerine göre eğitim felsefeleri dağılımları incelendiğinde, Daimicilik eğitim felsefesinde en yüksek ortalamayı 16-20 yıl, İdealizm felsefesinde 6-10 yıl, Realizm eğitim felsefesinde 6-10 yıl, deneysevcilik felsefesinde 6-10 yıl ve Varoluşçu felsefesinde 26-30 yıl akademik yaşam süresine sahip olan öğretim elemanları tarafından tercih edildiği, bununla birlikte tüm akademik yaşam sürelerinde en yüksek ortalamayı yine Deneysevcilik eğitim felsefesinin aldığı görülmektedir. Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin

akademik yaşam sürelerine göre dağılımlarına ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için öncelikle Levene testi yapılmış ve dağılımın tüm ölçek için homojen olduğu anlaşılmış ($p \geq .05$), bunun üzerine varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğretim Elemanlarının Benimsedikleri Eğitim Felsefesi Puan Ortalamalarının Akademik Yaşam Sürelerine Göre Farklılığına İlişkin Varyans Analizi Tablosu

EĞİTİM FELSEFELERİ	Değiş. Kay.	Kareler Top.	Kareler Ort.	F	p
Daimicilik	Gruplar arası	149,78	24,96	1.01	.43
	Gruplar içi	789,18	24,66		
	Toplam	938,97			
İdealizm	Gruplar arası	64,53	10,75	1.02	.42
	Gruplar içi	334,90	10,46		
	Toplam	399,43			
Realizm	Gruplar arası	153,47	25,58	1.08	.39
	Gruplar içi	757,49	23,67		
	Toplam	910,97			
Deneyselcilik	Gruplar arası	262,35	43,72	1.32	.27
	Gruplar içi	1052,56	32,89		
	Toplam	1314,92			
Varoluşçuluk	Gruplar arası	67,81	11,30	.52	.78
	Gruplar içi	690,49	21,57		
	Toplam	758,30			

$p > .05$

Tablo 7’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefesi puan ortalamalarının akademik yaşam sürelerine göre farklılığına ilişkin bulunan F değeri anlamlı değildir ($p > .05$). Bu sonuca göre, öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin akademik yaşam sürelerine göre değişmediği söylenebilir.

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın temel sonuçları şöyle özetlenebilir:

- Öğretim elemanları en çok deneyselcilik eğitim felsefesini benimsemektedirler.
- Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefeleri cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

- Öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefeleri akademik yaşam sürelerine göre değişmemektedir.

Araştırma bulguları, en yüksek düzeydeki puan ortalamasına paralel olarak, öğretim elemanlarının deneyselcilik eğitim felsefesini ilk sırada benimsediğini göstermektedir. Bu sonuca göre öğretim elemanlarının genel olarak okullarda her türlü derse yer verilmesi ve derslerin öğrencinin hemen ilgisini çeken bilgi, beceri, tasarım ve problemlere göre düzenlenmesi, konuların ve derslerin öğrenci merkezli olması, öğrencinin öğrenme ortamlarında aktif ve öğretmenin rehber olması, eğitim ortamında uygulamaya ağırlık verilmesi ve demokratik olması, sınama durumlarının ise ezbere dayanmaması gerektiği görüşlerini benimsedikleri söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefeleri cinsiyetlerine göre değişmemektedir. Bu sonuç Karadağ, Baloğlu ve Kaya (2009) ve Duman (2008) tarafından yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir. İstatistiksel olarak anlamlı farklılık olmasa da araştırma sonuçlarına göre kadın ve erkek öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefesinde en yüksek ortalamayı deneyselcilik eğitim felsefesi alırken bunu varoluşçuluk eğitim felsefesi izlemektedir. Ayrıca erkek öğretim elemanlarının tüm felsefelerde kadın öğretim elemanlarından daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir.

Öğretim elemanlarının akademik yaşam sürelerine göre eğitim felsefelerine bakıldığında tüm sürelerde deneyselciliğin ilk sırayı aldığı görülecektir. 0-5 yıl arasında akademik yaşam süresine sahip olanların eğitim felsefelerinde ikinci sırayı varoluşçuluk izlemektedir. Diğer felsefeler birbirine yakın ortalamadadır. 0-5 yıl arasında akademik yaşam süresine sahip olanların araştırma görevlileri olduğu düşünüldüğünde bu sonuçların olumlu olduğu söylenebilir. Tüm gruplara bakıldığında ikinci ve üçüncü sırada değişen bir biçimde realist ve varoluşçu felsefe anlayışlarının ilk üç sırada olduğu görülmektedir. Dikkat çekici olan 26 ve daha fazla akademik yaşama sahip olan öğretim elemanlarının deneyselcilik felsefesine ilişkin ortalamalarının yükselmiş olduğudur. Bir başka deyişle, akademik yaşam süresi arttıkça öğretim elemanlarının daha fazla deneyselci olma durumları da artırdığı söylenebilir. Akademik yaşamda 26 yılını tamamlamış olmanın, ders verme açısından da daha fazla deneyime sahip olma olasılığını artırdığı düşünülebilir. Daha fazla ders verme deneyiminin, eğitim ortamını öğrenmeye odaklı bir merkeze çekme açısından olumlu bir sonuç yarattığı düşünülebilir.

Bu araştırmada öğretim elemanlarının benimsedikleri eğitim felsefeleri “Felsefi Tercih Değerlendirme Ölçeği”ne verdikleri yanıtlar ile belirlenmiştir. Bu anlamda, bu araştırmanın nitel bir boyut ile desteklenmesi önemlidir. Ayrıca öğretim elemanının sınıf ortamında gözlemlenmesi ve eğitimin bir başka unsuru olan öğrencilerin de görüşlerinin alınması söz konusu eğitim felsefesinin daha ayrıntılı tartışılabilmesi açısından gereklidir.

Bu araştırma, sosyal hizmet alanında konuyla ilgili ilk araştırma olma özelliğini taşımaktadır. Bu nedenle çalışmanın yeni araştırmaların ortaya çıkmasında katkıda bulunacağı umut edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Başaran, İ.E. (1999). **Eğitime Giriş**. Ankara: Umut Yayın-Dağıtım.
- Brauner, C. J. ve Burns, H.W. (1982). **Eğitim Felsefesi**. (Çev. Sabri Büyükdüvenci). Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.15(2). s. 291-298
- Büyükdüvenci, S. (1983). “**Varoluşçuluğun Eğitim Boyutuna Eleştirel Bir Yaklaşım**”. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.16(1). s. 401-411
- Çoban, A. (2007). “**Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Sürecine İlişkin Felsefi Tercihlerini Değerlendirme**”. Üniversite ve Toplum. 7(4) <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=331> adresinden 02.03.2011 tarihinde indirilmiştir.
- Demirel, Ö. (1999). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. (İkinci Baskı). Ankara: Pegema yayıncılık.
- Doğanay, A. Sarı, M. (2003), “**İlköğretim Öğretmenlerinin Sahip Oldukları Eğitim Felsefelerine İlişkin Algıların Değerlendirilmesi, Öğretmenlerin Eğitim Felsefeleri**”. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1(3), s.321-337.
- Duman, B. (2008). “**Öğrencilerin Belirledikleri Eğitim Felsefeleriyle Kullandıkları Öğretim Stratejileri ve Öğrenme Stillerinin Karşılaştırılması**”. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 17(1) s. 203-224
- Fidan, N. ve Erden, M. (1993). **Eğitime Giriş** (Dördüncü Baskı). Ankara: Meteksan
- Karadağ, E., Baloğlu, N. ve Kaya, S. (2009). **Okul Yöneticilerinin Eğitim Felsefesi Akımlarını Benimseme Düzeylerine İlişkin Ampirik Bir Çalışma**. Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi, 12, 181-200
- Sönmez, V. (2002). **Eğitim Felsefesi** (Altıncı Baskı).Ankara: Anı Yayıncılık
- Şişman, M. (2002). **Öğretmenliğe Giriş**. Ankara: Pegema Yayıncılık
- Topses, G. (2002). “Eğitimin Felsefi Temelleri”. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş** (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel yayın dağıtım S.101-111
- Tuncel, G. (2004). “**Öğretmenlerin Kendi Eğitim Felsefelerini İnşa Etmeleri Üzerine**” *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10 s. 223-242.